

RICHARD ROHR

EAGER
TO LOVE

• • • • •

THE ALTERNATIVE WAY OF
FRANCIS OF ASSISI

RIČARDS RORS

MĪLESTĪBAS
CELŠ

• • • • •

ASĪZES FRANCISKA
ALTERNATĪVAIS GARĪGUMS

No angļu valodas tulkojusi
Elita Saliņa

ZVAIGZNE ABC

23/28 (036)

Ro 536

Richard Rohr
EAGER TO LOVE

Copyright © 2014, Richard Rohr. All rights reserved.

Cover design by Mark Sullivan

Cover image © Veer | Jarh

Vāka dizainu adaptējusi **Ilze Isaka**

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Elita Saliņa, 2017

© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, Apgāds Zvaigzne ABC, 2017

ISBN 978-9934-0-6454-8

Vairākām man ļoti dārgām būtnēm, kas vienmēr dedzīgi mīlējušas un mācījušas mīlēt arī mani:

manai mīļajai redaktorei Šerilai Fulertonei, pateicoties kurai mans haotiskais rakstības stils kļūst ciešams un reizēm pat labs;

trim suņiem manā dzīvē: pundurpūdelim Pīnatbateram, Aļaskas haskijam Gubio, manam pašreizējam sunim – mīļotajai, melnajai labradora kucītei Venusai –, kuri vienmēr, ik dienu, visdažādākajos veidos apliecinājuši dedzīgu mīlestību. (Noliegt, ka suņiem ir dvēsele, var tikai cilvēki, kuri neko nezina par dvēseli vai kurus nekad nav mīlējis suns!)

SATURS
.....

Franciska ceļš | 9

Mācītāja Jura Rubeņa ievadvārds

PRIEKŠVārds | 15

Gan vecais, gan jaunais

1. NODAĻA | 25

Ko mēs saprotam ar jēdzienu “misticisms”?

2. NODAĻA | 39

Liksmis skrējieni lejup: cietēju iekšējā autoritāte

3. nodaļa | 49

Dzīve iekšienes perifērijā: vienkāršība un taisnīgums

4. nodaļa | 59

“Bāzes noņemne”: daba un ceļš

5. NODAĻA | 73

Kontemplācija: cita veida zināšana

6. NODAĻA | 89

Alternatīva ortodoksija: atšķirīgi uzsvāri

7. NODAĻA | 107

Franciskāņu ģenialitāte: negatīvā integrācija

8. NODAĻA | 121

Gaišu sirdi un stingriem soļiem:

sievīšķā un vīrišķā integrācija

: MĪLESTĪBAS CEĻŠ :

9. NODAĻA | 137

Klāras mantojums: dzīve dziļumā

10. NODAĻA | 149

*Viesošanās cita pasaulē:
Francisks un Ēģiptes sultāns*

11. NODAĻA | 155

*Bonaventūra: mīlēt nozīmē atgriezties
pie Dzīvības Devēja*

12. NODAĻA | 167

Džons Danss Skots: nepavisam ne nejēga

13. nodaļa | 179

Francisks: dabisks garīguma ģēnijs

1. PIELIKUMS | 193

Dinamiska vienotība starp Jēzu no Nācaretes un Kosmisko Kristu

2. PIELIKUMS | 209

*Vai Dievs ir persona?
Franciskāņu skatījums uz Dieva dabu*

3. PIELIKUMS | 225

Kādi ir parādību cēloņi?

PĒCVĀRDS | 239

PIEZĪMES | 243

ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS | 266

FRANCISKA CEĻŠ

.....

Paiet zināms laiks, iekams apjaušam, ka garīgums ir ne tik daudz saistīts ar vārdiem un formām, cik ar uzdrošināšanos atvērties. Labas garīgās prakses vēlas mums iemācīt nebaidīties atvērties. Atvērties Dievam un Dzīvei.

Garīgumu vispatiesāk varētu formulēt kā labprātīgu atvēršanos un gatavību pārmaiņām, pārveides procesam, kas nepieciešams, lai mēs kļūtu par patiesākiem, autentiskākiem cilvēkiem.

Kad, lasot franciskāņa Ričarda Rora grāmatas, sev jautāju – kas mani tajās tik īpaši uzrunā? –, varu sniegt tikai vienu atbildi: mana dvēsele te tiek iedrošināta atvērties un līdz galam uzticēties Dievam, Realitātei. Dažreiz pat pārskrien trīsas no tā, cik lieliski un precīzi Rors formulē manis tikai apjausto:

Pestīšana nav darījums ar Dievu, kas tiek noslēgts, jo cilvēks ir morāli nevainojams, bet gan dabiska atvēršanās, iedzimta tiecība uz To, kurš mūs radījis, un spēja viņu pieredzēt.

Izcilā garīgā Meistara franciskāņa Ričarda Rora darbi pārsteidz ne tikai ar svaigumu, dziļumu, zināšanām un pieredzi, bet arī ar spēju izmantot vārdus kā dvēseles atvēršanas instrumentus, smalku sajūtu modinātājus.

Ričarda Rora grāmata par Francisku satricina mūsu priekšstatus. Gandrīz vienmēr pieredzam milzu pārsteigumu, sākot saprast, ko tad īsti nozīmē garīgums. Jā, ko garīga dzīve nozīmējusi visos laikos,

ko ar savu dzīvi vēlēties pasacīt un parādīt Francisks, un kāpēc cilvēkiem allaž bijis tik grūti to pieņemt.

Franciska svētuma izpausmes bija vienlaikus pavisam tradicionālas un pilnīgi novatoriskas, un viņš joprojām ir paradoksāla personība. Viņš basām kājām stāvēja uz zemes un tomēr aizsniedza debesis. Viņš bija dziļi iesakņojies Baznīcā un tomēr instinktīvi tiecās pretī kosmosam. Viņš liksmi dzīvoja redzamajā pasaulē un tomēr cieta un priecājās realitātē, ko citi uzskatīja par neredzamu. Atkal un atkal viņš apliecināja, ka jūtas kā mājās divās pasaulēs vienlaikus, tā padarīdams tās par vienu.

Visām personībām, kas mainījušas spēles noteikumus, piemītusi drosme un tālredzība nodalīt mūžīgo gudrību no iluzorām, pārejošām, tikai kultūras iedibinātām vai pat destruktīvām puspatiesībām.

Cik skaista kļūst dzīve, kad to atpazīstam kā bezgalīgas garīgās izaugsmes ceļu! Kad šo ceļu atrodam, atskārstam, ka vienmēr esam to meklējuši un pēc tā ilgojušies. Protams, parasti tas ir biedējoši izaicinošs, nereti sāpīgs, bet pēc katra soļa mūs atalgo prieks, lielāka plašuma un brīvības izjūta. Mūsos nemitīgi kaut kas mirst, bet nemitīgi kaut kas arī augšāmceļas un dzimst.

Šī ir grāmata par dzīves mākslu. Smalka, dziļa, skaista.

Tā iedrošina uzticēties ne tikai savam prātam, bet arī dvēselei, mūsos mītošajam dziļumam, gudrībai, Garam. Un Lielajai Pārejai, kas katru cilvēku gaida dzīves vidū. Tik paradoksāli, tik satricinoši ir krist it kā nāvē, bet iekrist mīlestībā. Tas ir patiess garīgums, Franciska garīgums.

Ļaujiet Franciskam un Klārai parādīt jums, kā mirstot iemantot vienīgo un īsto dzīvi, dzīvi, kuru jāmācās mīlēt. Šī dzīve

atklāsies nepārtrauktā virzībā – vispirms mācoties iemīlēt savu dzīvi un tad ļaujot sev mirt, lai dzīvotu tajā, – un nekad neļaujot nāvei to pārraut. Tiklīdz nāve ir līksmi iekļauta dzīvē, cilvēks jau ir nonācis debesīs, un viņam nav jābaidās no elles.

Grāmatā “Mīlestības ceļš” mēs sastopamies ar patiesumu un nevēlēšanos iepatīties; sarežģītas tēmas te netiek vienkāršotas, bet darītas pieejamas. Autors nevēlas lasītājam neko iestāstīt, bet atklāj sevis pieredzēto un norāda uz mūsu iespējām. Tā ir lasītāju respektējoša, iekļaujoša saruna, kas nesadala dzīvi un pasauli, bet māca to uztvert integrāli. Ticiet man, nav daudz teologu sarakstītu grāmatu, ko citi teologi lasītu ar patiesu prieku.

Visizplatītākais kārdinājums mums visiem ir kārdinājums izmantot piederību pie pareizās grupas un pareizo rituālu praktizēšanu kā aizstājēju personiskai un dzīvi pārveidojošai saskarsmei ar Dievu.

Taču mēs esam tik ļoti saistīti ar Dievu.

Nebīstieties doties savu meklējumu un pieredzes ceļā. Iespējams – ļoti iespējams –, ka paši skaistākie pārsteigumi un dziļākās atklāsmes jūsu dzīvē vēl ir priekšā.

*Juris Rubenis,
Dr. theol., LELB mācītājs,
diplomēts kontemplācijas/meditācijas skolotājs*

:

“Un tā cikls turpinās, ienesot zemes Dzīvē debesu Gaismu
un tad aizvedot Dzīvību atpakaļ pie Gaismas – katrā mūsu elpas
vilcienā savienojot lejup vērsto Agapi ar augšup vērsto Erosu,
Nolaišanos ar Pacelšanos, Līdzcietību ar Gudrību.”¹

KENS VILBERS

:

Gan vecais, gan jaunais

Ilgas pēc jaunas dzīves nepaver tai ceļu. Tikai pieliekot
punktu vecajai dzīvei, paveras ceļš uz jaunu dzīvi.
Mēs nevaram pieķerties vecajam un apgalvot,
ka vēlamies ko jaunu.
Vecais pretosies jaunajam.
Vecais jauno noliegs.
Vecais jauno nosodīs.
Jauno var sasniegt, vien izbrīvējot tam vietu.¹

NĪLS DONALDS VOLŠS

ASĪZES FRANCISKS meistarīgi prata izbrīvēt vietu jaunajam un palaist vaļā izsmelto un iztukšoto. Kā teicis viņa pirmais biogrāfs: “Viņš vienmēr bija jauns, vienmēr možs, vienmēr sāka no jauna.”² Franciska ģenialitāte lielā mērā sakņojās gatavībā uztvert Dieva absolūto novitāti. Tādēļ arī viņš pats spēja gūt novatoriskas un jaunas atziņas. Viņa Dievs nekad nebija noguris, un arī Francisks nekad nepagura. Viņa Dievs nebija vecs, tādēļ arī Francisks palika mūžam jauns.

Teoloģiskie termini, simboli, atskaites sistēmas un ticības izpausmes vienmēr mainās, bet Francisks vismaz intuitīvā līmenī apzinājās, ka ir tikai viena nemainīga garīgā patiesība un no tās izriet viss pārējais: *redzamā pasaule ir durvis uz neredzamo pasauli, un*

neredzamā pasaule ir daudz lielāka nekā redzamā. Es šo mistisko patiesību nosauktu par “iemiesošānās noslēpumu”, materiālās un garīgās pasaules nesaraucamo vienotību vai vienkārši Kristu.³

Lai varētu pastāvēt jēlkāds veselums un svētums, ārējai pasaulei un tās iekšējai nozīmei jāstāpjas. Šīs sastapšanās rezultātā dzimst dziļš prieks un neizsīkstoša viengabalainības skaistuma apjauta. Jēzus ķermenis bija redzams un konkrēts šīs universālās patiesības apliecinājums: matērija tagad un vienmēr bijusi Dieva Gara slēptuve, kas vienmēr jāatklāj no jauna. Iespējams, tieši to Jēzus domā, sacīdams: “ES ESMU durvis.” (Jņ 10:7) Francisks un viņa līdzgaitniece Klāra šo noslēpumu izdzīvoja visā tā pilnībā un skaistumā. Vai, pareizāk sakot, šis noslēpums pilnībā dzīvoja viņos. Francisks un Klāra zināja, ka pārpasaulīgais meklējams nekur citur, kā vien šīs *pasaules* dziļumos.

Šajā grāmatā vēlos jūs iepazīstināt ar vienu no skaistākajiem, saistošākajiem un atvērtākajiem ceļiem pie Dieva un dievišķā izpratnes veidiem. To sauc par *franciskāņu garīgumu*, godinot tā pamatlicēju Džovanni Frančesko di Bernardoni, kurš no 1182. gada līdz 1226. gadam dzīvojis Itālijas pilsētā Asizē. Pretēji vairumam grāmatu par Svēto Francisku un viņa pasaules skatījumu šī grāmata nesāksies ar parastajiem biogrāfiskajiem faktiem vai pārmērīgu Svētā Franciska apjūsmošanu, ko mēdz dēvēt par sentimentālo franciskānismu. Šāds franciskānisma traktējums ir ļoti jauks un pat pacilājošs, tas piesaista daudz sekotāju, taču galu galā izrādās kaitīgs un bieži vien iluzors. Franciska dzīves galvenie fakti vairumam lasītāju jau ir zināmi. Kongresa bibliotēkas* katalogā zem viņa vārda uzskaitīts visvairāk vienam cilvēkam veltītu grāmatu. Jūs paši varat sameklēt labas Svētā Franciska biogrāfijas.

---

* Kongresa bibliotēka (*Library of Congress*) – bibliotēka ASV, Vašingtonā, būtībā – ASV nacionālā bibliotēka. (Šeit un turpmāk – *tulk. piez.*)

Vispirms es gribētu pieminēt augstākajā mērā ironisko faktu, ka Francisks un Klāra, divi īpatņi, kuri pilnībā norobežojās no 13. gadsimta Asīzes militārajām un ekonomiskajām ambīcijām, nu jau astoņsimt gadu ir nodrošinājuši tās labklājību. Asīze zeļ un plaukst, pateicoties svētceļniekiem un tūristiem, kuri plūst uz šo skaisto viduslaiku pilsētu! Nu jau gadsimtiem ilgi Bernardoni un Ofredučo dzimtas ārkārtīgi lepojas ar savām atvasēm, kaut gan šo atvašu dzīves laikā tā nebūt nebija. Frančesko un Kjāra vēlāk kļuva par *Svēto* Francisku un *Svēto* Klāru – ar visām no tā izrietošajām sekām. Dorotija Deja par kanonizētajiem svētajiem ir teikusi, ka mēs viņus “pārlietu viegli *norakstām*”. Ja aprobežojamies ar kādu pievilcīgu sentimentālā franciskānisma paveidu, mums ir ļoti grūti izrauties no tā valgiem, turklāt šādam franciskānismam nav nekādas saiknes ar sociālo realitāti, kurā tas radies.

Daudziem garīguma meklētājiem – sākot ar hipijiem un dievbijīgiem, konservatīvi domājošiem ļaudīm un beidzot ar sociālistiem un liberāliem aktīvistiem – Francisks ir idealizēts brīvas un laimīgas personības paraugs, taču īstais Francisks ne vienmēr atbilst šim tēlam. Šajā grāmatā, protams, ir ietverti citāti un epizodes no Franciska dzīves, taču galvenokārt mēs pievērsīsimies viņa paliekošajam mantojumam, tā nozīmei un iespaidam, kas sniedzas līdz pat pāvestam Franciskam mūsdienās, nevis romantizētiem priekšstatiem par šī svētā dzīvi, projekcijām un fantāzijām, ko esam ap to savērpuši.

Vispirms aplūkosim Franciska ierosinātos procesus un jaunās atziņas – varbūt pēc tam mēs viņa revolucionāro dzīvi novērtēsim ar vēl lielāku bijību. Kā teicis Sērens Kirkegors: “Mēs dzīvojam, virzīdamies uz priekšu, bet dzīvi izprotam, raudzīdamies atpakaļ.” Tieši tā mēģināsim rīkoties ar Francisku un Klāru. Aplūkojot daudzās kopsakarības, kuras Francisks iedibināja savas dzīves laikā un

kuras saglabājušās līdz mūsdienām, skaudrāk apjautīsim, cik ļoti viņš palīdzējis mums no jauna atgriezties uz īstās, bet sen aizmirstās Evaņģēlija takas. Mēs mēģināsim izprast Franciska dzīvi, aplūkojot Franciska un Klāras atdarinātājus un sekotājus, kuri no jauna atklāja *radikālu vienkāršību*. Šeit es domāju tādas personības kā Terēze no Lizjē, Šarls de Fuko,* Dorotija Deja, Sarovas Serafims,** Niklauss no Flies,*** tūkstošiem katoļu un protestantu misionāru, Māte Terēze un visbeidzot – pāvests Francisks. Asīzes Franciska garīgums pārsniedz franciskānisma formālās robežas, jo tas nav nekas cits kā pats Evaņģēlijs ļoti koncentrētā un autentiskā formā.

Es vēlos parādīt, ko tieši Francisks izmainīja un darīja citādi un kādus augļus nesa viņa unikālā viengabalainība. Redzēsim, ka Franciska svētuma izpausmes bija vienlaikus pavisam tradicionālas un pilnīgi novatoriskas un ka viņš joprojām ir paradoksāla personība. Viņš basām kājām stāvēja uz zemes un tomēr aizsniedza debesis. Viņš bija dziļi iesakņojies Baznīcā un tomēr instinktīvi tiecās pretī kosmosam. Viņš liksmi dzīvoja redzamajā pasaulē un tomēr cieta un priecājās realitātē, ko citi uzskatīja par neredzamu. Atkal un atkal viņš apliecināja, ka jūtas kā mājās divās pasaulēs vienlaikus, tā padarīdams tās par vienu.

Francisks, tāpat kā visi svētie, vienlaikus priecājās gan par savu Absolūto Niecīgumu, gan par savu Absolūto Vienotību ar Dievu. Protams, otrs bez pirmā nav iespējams. Francisks un Klāra nedzīvoja bailēs no nāves, kas varētu pārraut viņu dzīves pavedienu, bet

---

* Šarls de Fuko (1858–1916) – franču priesteris un eremīts, dzīvojis Sahāras tuksnesī starp tuaregiem. Jēzus mazo brāļu un mazo māsu kongregāciju iedvesmotājs.

** Sarovas Serafims (1759–1833) – viens no visvairāk godinātajiem pareizticīgās Baznīcas svētajiem un mistiķiem.

*** Niklauss no Flies (1417–1487) – šveiciešu mistiķis un vientuļnieks. Pazīstams arī kā Brālis Klauss.

gan *nomira laicīgajam, lai atmosfosts dzīvē, kuru mīlēja*. Viņi abi dedzīgi ilgojās milēt un zināja, ka, neļaujot mirt vecajiem un nevajadzīgajiem dzīves aspektiem, nespēs šo mīlestību pietiekami dziļi izdzīvot. Šķiet, vairums no mums to nezina, tādēļ pretojas jebkādām pārmaiņām.

Tomēr Franciska svētums, kā jau viss svētums, bija unikāls – tas neko nekopēja un neimitēja. Savā “Testamentā”^{*} Francisks uzsver: “Neviens man nenorādīja, kas jādara,” – un vēlāk, pašā savas dzīves noslēgumā, viņš saka: “Es savu darbu esmu padarījis, tagad jums jādara jūsējais.” Cik lielas pilnvaras un rīcības brīvību viņš atstājis saviem sekotājiem! Šī unikālā un personiskā aicinājuma izpratne atbalsoja Svētā Bonaventūras darbos. Viņš raksta: “Katru no mums Dievs mīl īpašā un neatkārtojamā veidā, tāpat kā līgava un līgavainis mīl viens otru.”⁴ Francisks un Klāra zināja, ka Dievs katru dvēseli mīl unikālā, tikai šai dvēselei paredzētā veidā. Tādēļ jebkurš atpestīts cilvēks jūtas mīlēts, īpašs un pat “Dieva izredzēts”, kā daudzkārt lasāms Bībelē. Personiskas attiecības ar Dievu vienmēr ir konkrētas un individuālam cilvēkam pielāgotas – un tieši tādēļ *personiskas*.

Vai esat ievērojuši, ka atšķirībā no daudziem citiem svētiem skolotājiem Asīzes Francisku gandrīz nekad neattēlo ar grāmatu rokās? Atšķirībā no daudziem ievērojamiem Baznīcas vīriem viņš nav gleznots turam rokās baznīcu vai vismaz sava ordeņa regulu, kā reizēm portretos attēlots Svētais Benedikts un Svētais Basīlijs^{**}. Francisku parasti attēlo starojam priekā vai dejojām, ekstāzes stāvoklī vai kopā ar dzīvniekiem, vai pret debesīm paceltām rokām. Franciska galvenais vēstījums ir viņa atrbrīvotais ķermenis, kas ir daļa no visas pasaules. Esmu pamanījis, ka daudzās gleznās viņa galvu pat neieskauj svēto

---

* Par “Testamentu” dēvē tekstu, ko Francisks nodiktēja brāļiem īsi pirms savas nāves. Tajā viņš sniedz savas garīgās pieredzes kopsavilkumu un stingri mudina brāļus arī turpmāk dzīvot pazemībā un nabadzībā.

** Svētais Basīlijs (330–379) – grieķu kristiešu bīskaps, ietekmīgs teologs.

ikonās tik ierastais nimbs. Šķiet, Francisks tik nepārprotami ir pārveidots, ka par viņa piederību pie svētajiem nav nepieciešams atgādināt. (Ja neticat man, aizejiet uz kādu mākslas muzeju un pārliectieties par to paši!) Franciska ķermenis, dzīve un vēsts paši izstaro gaismu. Gaišums un prieka izjūta asociējas jau ar viņa vārdu vien – Frančesko, Francis, Fransuā, Francisko, mazais brālis Francisks.

Gan pats Jēzus, gan viņa mācības ikonoklastiskais skaidrotājs Pāvils, gan arī Francisks un Klāra izbrīvēja vietu jaunajam, pilnīgi labprātīgi atsakoties no vecā. Oficiālās reliģijas vēsturē šādi gadījumi ir visai reti, jo oficiālā reliģija pārliectu bieži ir pieķērusies sīkumainām un ērtām tradīcijām. Visām šīm personībām, kas mainīja spēles noteikumus, piemita drosme un tālredzība *nodalīt* mūžīgo gudrību no iluzorām, pārejošām, tikai kultūras iedibinātām vai pat destruktīvām puspatiesībām. Saskaņā ar Jēzus teikto tieši tā jāizturas “Debesu valstības lietās” mācītajiem. Tie līdzinās nama saimniekiem, “kas dod no savas dārgumu krātuves gan jauno, gan veco” (Mt 13:52). Jānis Kristītājs Jēzu nosaucis par “vēteklī” reliģijas iekšienē – vēteklī, kas atdala graudus no pelavām (Mt 3:12), nevis akli pieņem, ka viss reliģijas iekšienē ir “graudi” un viss ārpus tās – “pelavas”.

Patiesa garīga gudrība nekad nav tik vienkārša, kā ego gribētos. Gudrība mudina mūs nopietni strādāt ar dvēseli. Francisks un Klāra pie šī uzdevuma ķērās apņēmīgi un godīgi, iesākumā praktiski bez padomdevējiem, Baznīcas atbalsta vai ārēja iedrošinājuma. Padomājiet par to! Tomēr lēnām viņi iemantoja laikabiedru nedalītu uzticību un apbrīnu, kaut gan formāli pārkāpa lielāko daļu kultūras un pat Baznīcas iedibināto noteikumu. (Nav gan nekādu vēstures liecību, ka Franciska vai Klāras tēvi jebkad būtu viņiem piedevuši.)

Taču franciskānisms nav ikonoklastisks tradicionālo kristīgo tēlu, kristīgās vēstures vai kultūras noraidījums, bet gan *pozitīva izšķiršanās par labu dziļiem, gaismas pilniem un paliekošiem Dieva*

tēliem, kas slēpjas daudz dziļāk par paviršiem formulējumiem. Franciskāņu garīgums nav pusefabrikātu reliģija, bet gan nesteidzīgi sagatavojama un veselīga barība dvēselei. Ne Jēzus, ne Francisks neļāva vecajam aizšķērsot ceļu jaunajam; kā visi ticības celmlauži, arī viņi atklāja vecā patieso nozīmi. Es saskatu daudz viedu atziņu mūsdienu garīgā meklētāja Kristiāna Vaimena darbos, taču visspēcīgāk mani uzrunā šī doma: “Reizēm ticībai jānoņem sociālie un vēsturiskie uzslāņojumi, lai tā spētu atgriezties savā sākotnējā mājvietā – cilvēka sirdī, kur nav baznīcas.”⁵

Francisks izdzīvoja šo sākotnējo ticības formu (“cilvēka sirdī, kur nav baznīcas”), bet reizē arī nojauta, ka šo noslēpumu saņēmis no *institucionālās Baznīcas*, kas to daļēji apzinās un glabā nākamajām paaudzēm. Viņam pietika pazemības un lēnprātības atzīt, ka patiesība nekad nevar piederēt vienam cilvēkam un ka tikai institūcijas, par spīti visiem saviem trūkumiem, dara patiesību pieejamu visiem, īstenojot to konkrētās vēsturiskās un sociālās situācijās. Viņš izprata iemiesošā pazemību (*kenosis*) un lēnprātību. Svētajiem pietiek pat ar sīku patiesības graudiņu.

Tieši tādēļ, ka gan Jēzus, gan Francisks bija “konservatīvi” šī vārda patiesajā nozīmē, viņi saglabāja to, ko bija vērts saglabāt, – Evaņģēlija pārveidojošo būtību – un neļāva mazsvarīgajam, ko parasti pielūdz viltus “konservatīvie”, stāties viņiem ceļā. Šī iemesla dēļ ierastās kārtības aizstāvjiem viņi kādā brīdī sāka likties ļoti “progresīvi”, radikāli un pat bīstami. Bībelē šāds notikumu pavērsiens ir vērojams nemītīgi: tas sākas ar Ābrahāmu un turpinās ar Mozu, Jeremiju, Ījabu, Jāni Kristītāju, Mariju un Jāzepu. Kādā brīdī patiesi redzīgie drosmīgi un viedi atkārtu Jēzus vārdus: “Jūs esat dzirdējuši... Bet es jums saku...” (Mt 5:21–48)

Francisks pat atļaujas iebilst kardinālam, kurš pārrauga vienu no pirmajām franciskāņu brāļu pulcēšanās reizēm: “Es neko negribu

dzirdēt par Svētā Augustīna, Svētā Bernāra vai Svētā Benedikta regulām. Kungs man atklājis, ka grib, lai es kļūstu par muļķi, kādu pasaule vēl nav redzējusi.”⁶ Oho! Tā tik ir izrunāšanās! Vai Francisks noraidīja agrāko laiku izcilos svētos vai vienkārši bija pilnīgi pārlicināts par savu īpašo misiju, pat ja, to pildīdams, izskatījās pēc vientieša, kā viņš sevi reiz nosauca? Lieli svētie ir reizē drosmīgi un radoši. Viņi pieder “jā, un...” jeb neduālajiem domātājiem, kuri nekad neiekrīt šaurās “vai nu–vai” pasaulītes izliktajos slazdos, ja nu vienīgi runa ir par mīlestību un drosmi, – tādos gadījumos viņi tiešām prasa *visu vai neko*.

Bībeles pravieši pēc definīcijas bija *Mūžīgā Noslēpuma priekšvēstneši un meklētāji*. Tiem, kas uz pasauli raugās pa vecam, un tiem, kam primāri rūp drošība, šis Noslēpums vienmēr šķiet bīstami jauns un ķecerīgs. Pravieši dzīvoja jūdaisma *iekšienes perifērijā*. Vēlāk Tempļa jūdaisma laikā* tāpat rīkojas Jānis Kristītājs. Vēlāk Pāvils asi kritizē Pēteri un jauno kristīgo kopienu Jeruzālemē (Gal 2:1–14). Francisks un Klāra savā dzimtajā pilsētā seko šim klasiskajam paraugam, fiziski pārceldamies no dzīves *maiores* vidū Asīzes turīgajos kvartālos kalna galā uz dzīvi *minores* vidū zemāk esošajās pilsētas nomalēs.⁷

Tur viņiem nekas nebija jāpierāda vai jāaizstāv, turklāt pavērās vairāk iespēju gūt jaunu un godīgu pieredzi – un atrast savu Īsto Centru. Ironiski – lai atrastu centru, jādodas uz perifēriju. Taču pravieši, eremīti un mistiķi to nemaldīgi saprot. Tikai šādās vietās viņi spēj mājot arī paši savas dzīves perifērijā, nepieķerdamies ārīšķīgajam un necenzdamies aizsargāt virspusējo, bet iedziļinādamies savas dvēseles un pieredzes centrā, pašā būtībā.

---

* Laiks starp Jeruzālemes tempļa uzcelšanu 515. gadā pr. Kr. līdz tempļa sagrāvei 70. gadā. Ar tempļa sagrāvi sācies t. s. jūdaisma beztempļa laikmets, kas turpinās joprojām.

Ļaujiet Franciskam un Klārai parādīt jums, kā mirstot iemantot vienīgo un īsto dzīvi, dzīvi, kuru jāmācās mīlēt. Šī dzīve atklāsies nepārtrauktā virzībā – vispirms mācoties iemīlēt savu dzīvi un tad ļaujot sev mirt, *lai dzīvotu tajā*, – un nekad neļaujot nāvei to pārraut. Tiklīdz nāve ir līksmi iekļauta dzīvē, cilvēks jau ir nonācis debesīs un viņam nav jābaidās no elles. Tāds ir franciskāņu garīgums. *Evaņģēlijs nav apdrošināšanās pret ugunsgrēku nākamajā pasaulē, bet dzīvības apdrošināšana šajā pasaulē.* Franciskam un Klārai izdevās atbrīvoties no parastajiem maldīgajiem priekšstatiem par debesīm un elli,⁸ turklāt viņi to izdarīja paši saviem spēkiem! Rakstīdams šo grāmatu, es cerēju un vēlējos, lai arī jūs paši saviem spēkiem iepazītu debesis – un jau *tūlīt!*